

Nr 375.

Av herr **Johansson** i Edsbyn, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 91, med förslag till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring.*

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 91, angående ändrad lydelse av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, tillåter jag mig härmed anföra följande.

Under det förberedande arbetet, som föregick antagandet av lagen om allmän pensionsförsäkring, var man angelägen om, att de avgifter av den stora allmänheten, som voro förknippade med pensionsförsäkringen, icke skulle få karaktären av en vanlig skatt. I det syftet har man också, vad grundavgifterna beträffar, sökt undvika att uppföra dessa avgifter å de vanliga skattsedlarna. Vid tiden för lagens ikraftträdande bedrevs från kungl. pensionsstyrelsens sida en omfattande upplysningsverksamhet, för att bibringa den stora allmänheten, som av lagen berördes, en riktig uppfattning om pensionsförsäkringens natur, och om avgifternas karaktär av försäkringspremier och icke av vanlig skatt.

Det vore dock orätt säga, att dessa strävanden krönts med någon större framgång. Alltfort betrakta flertalet av de avgiftspliktige den dem påförda försäkringsavgiften som en skatt och ingenting annat. Det sätt på vilket avgifterna uppbäras, är heller icke ägnat att häva denna uppfattning. Visserligen utskrivs särskilda sedlar för avgiftsuppbörden, som av uppbördsmanen kvitteras och återställes till den avgiftspliktige. I vissa fall förvarar den avgiftspliktige dessa sedlar tillsammans med andra kvitterade skattesedlar, men i de allra flesta fall gå de förlorade. De, som i pensionsnämnderna sysslat med behandlingen av pensionsansökningarna, veta, att så förhåller sig. I stället för att man vinner, vad man avser med utskrivandet av särskilda sedlar för pensionsavgiften, att förtaga avgiften karaktär av skatt, så inträffar det i många fall, att den avgiftspliktige endast betraktar den nya sedeln som en ny form för uttagande av skatt, som då naturligtvis blir mindre välvilligt mottagen.

Resultaten av den årliga uppbörden av pensionsavgifterna har hitintills icke varit tillfredsställande. Det är för att i någon mån råda bot för detta missförhållande, som Kungl. Maj:t framlagt sin proposition om ändringar

i lagen beträffande uppbörd och redovisning. De av Kungl. Maj:t nu föreslagna ändringarna äro av rent teknisk natur, men ta inte sikte på några psykologiska moment, som skulle kunna vara ägnade att stimulera större villighet hos de avgiftspliktige att inbetala sina avgifter. Och dock tror jag, att det är av synnerlig vikt att vår folkpensionering populariseras, så att folket verkligen får klart för sig, att här är det fråga om inbetalning av en försäkringspremie, som man i sinom tid skall få njuta frukterna utav. Detta skulle utan tvivel bli den allra kraftigaste sporre till en ordentlig inbetalning av avgifterna i fråga. Och av detta skulle kommunerna i synnerhet, men kanske i någon mån även staten hava stora fördelar.

Jag håller alltså före, att det varit högst önskvärt och välbetänkt, om det spörsmål, som jag här vidrört, blivit upptaget till prövning och en allsidig utredning i samband med de nu av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna av pensionsförsäkringslagen.

Man kan ju tänka sig olika vägar för att nå det mål jag syftar till, pensionsförsäkringens popularisering bland folket. Ett av de effektivaste skulle dock enligt min mening vara, om varje avgiftspliktig erhöles en motbok, i vilken de erlagda avgifterna infördes år efter år som de erlades. Om dessutom i denna motbok vore infört några korta, koncisa upplysningar om grunderna för pensionsförsäkringen jämte tabeller, som visade de blivande pensionernas storlek i förhållande till de inbetalda beloppen m. m., så tror jag därigenom månget missförstånd i fråga om de försäkrades fördelar av pensionsförsäkringen skulle hävas och de påförda avgifterna med större villighet erläggas. Med en sådan motbok i sin ägo, där de försäkrade själva och när som helst kunde se, vad de vore berättigade till att erhålla som pension och eventuellt pensionstillägg vid inträffande varaktig arbetsoförmåga, skulle de börja betrakta pensionsförsäkringen som en tillgång, som vore värd att upprätthållas och förmeras. De fortsatta inbetalningarna skulle gå lättare, och komme såväl dem själva som hela pensionsinrättningen till godo. Den sålunda erhållna motboken skulle säkerligen också komma att omsorgsfullt förvaras, all den stund vår tid mer än någon föregående synes värdesätta motböcker. Och man har för övrigt bevis från den gamla kapital- och livränteanstalten, att dylika motböcker i regel omsorgsfullt förvaras.

Det bleve naturligtvis en extra kostnad med alla dessa motböcker för de avgiftspliktige, men vunnes därigenom att avgifterna inflöte mera punktligt och i större utsträckning än vad hittills varit fallet, så skulle denna merkostnad för pensionsinrättningen inom kort bliva mer än återbetald. En annan fördel med dylika motböckers införande vore också, att det i hög grad underlättade pensionsnämndernas arbete vid utrönande av om den pensionsökande ordentligt inbetalt sina avgifter för de år pensionsstyrelsen fordrar sådan uppgift.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag vördsamt hemställa,

a) att riksdagen för sin del måtte besluta sådant tillägg i den vid årets riksdag av Kungl. Maj:t föreslagna ändringen av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, att varje avgiftspliktig erhöles en motbok, som till form, innehåll och uppställning bestämdes av kungl. pensionsstyrelsen, i vilken motbok den avgiftspliktiges alla avgifter för sin försäkring infördes efter hand som de erlades, samt

b) att vederbörande utskott måtte utarbete den härför erforderliga lagtexten och inpassa den på därför lämplig plats uti lagen.

Stockholm den 23 mars 1925.

O. Johansson,
Edsbyn.

